

מדרש רבה

נשא – יקרה היא מפנינים

הרב יצחק שילת

במדבר רבה, נשא, פרשה ו

א נשא את ראש בני גרשון וגו' (במדבר ד, כב), הַדָּא הוּא דְכָתִיב (משלי ג, טו): יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשׁוּוּ בָּהּ, תְּנִינּוּ תִמְן (תוספתא הוריות ב, ח): חֲכָם קוֹדֵם לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, מֵת חֲכָם אִין לְנוּ כִּיּוֹצֵא בּוֹ, מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שָׁמַת כָּל יִשְׂרָאֵל רֵאיוֹן לְמַלְכוּתוֹ. הַמֶּלֶךְ קוֹדֵם לְכַהֵן גְּדוֹל, שְׁנַאֲמַר (מלכים א א, לג): וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קָחוּ עִמָּכֶם אֶת עַבְדֵי אַדְנֵיכֶם וּגּו'. כֹּהֵן גְּדוֹל קוֹדֵם לְנָבִיא, שְׁנַאֲמַר (מלכים א א, לד): וּמָשַׁח אֹתוֹ שֵׁם צְדוֹק הַכֹּהֵן וַנִּתֵּן הַנְּבִיא, צְדוֹק קוֹדֵם לְנִתְּוֹ. רַבִּי הוּבָא בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא אָמַר (ירושלמי הוריות ג-ה): נְבִיא כּוּפֵף יִדְיוֹ וְרַגְלָיו וַיּוֹשֵׁב לוֹ לְפָנָי כֹּהֵן, מֵה טַעַם, דְּכָתִיב (זכריה ג, ח): שָׁמַע נָא יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וּגּו', יְכוֹל בְּנֵי אָדָם הִדְיוּטוֹת הִי, תְּלַמֵּד לּוֹמַר (זכריה ג, ח): כִּי אֲנֹשִׁי מוֹפֵת הִמָּה, וְאִין מוֹפֵת אֶלָּא גְּבוּאָה, שְׁנַאֲמַר (דברים יג, ב): וַנִּתֵּן אֵלָיךְ אוֹת אוֹ מוֹפֵת. מְשׁוּחַ בְּשָׂמֹן הַמְּשֻׁחָה קוֹדֵם לְמַרְבֵּה בְּגָדִים. נְבִיא קוֹדֵם לְמְשׁוּחַ מְלַחְמָה, מְשׁוּחַ מְלַחְמָה קוֹדֵם לְסֵגוֹ, סֵגוֹ קוֹדֵם לְרֹאשׁ מְשֻׁמָּה, רֹאשׁ מְשֻׁמָּה קוֹדֵם לְרֹאשׁ בֵּית אָב, רֹאשׁ בֵּית אָב קוֹדֵם לְאַמְרָכָל, אַמְרָכָל קוֹדֵם לְגִזְבָּר, גִּזְבָּר קוֹדֵם לְכַהֵן הִדְיוּט, כֹּהֵן הִדְיוּט קוֹדֵם לְלוֹי, לְלוֹי קוֹדֵם לְיִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל לְמַמְזָר, מַמְזָר לְנִתְיוֹ, נִתְיוֹ לְגֵר, גֵּר לְעַבֵּד מְשַׁחֲרָה, אֵימְתִי בְּזִמּוֹ שָׁכְלוּ שְׁוִין אֶבֶל אִם הִיָּה מַמְזָר תְּלַמֵּיד חֲכָם קוֹדֵם לְכַהֵן גְּדוֹל עִם הָאָרָץ, שְׁנַאֲמַר: יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים, סְבָרִין מִימַר לְפָדוֹת, לְהַחְיוֹת וְלִכְסוֹת, הָא לִישִׁיבָה לֹא, אָמַר רַבִּי אֲבִין אֵף לִישִׁיבָה, מֵה טַעַם יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים, אֶפְלוּ מִזָּה שֶׁהוּא נִכְנָס לְפָנָי וְלְפָנִים. דָּבָר אַחֵר, יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים, מְדַבֵּר בְּקִהַת וְגִרְשׁוֹן, אֵף עַל פִּי שְׁגִרְשׁוֹן בְּכוֹר וּמִצִּינוֹ שֶׁבְכָל מְקוֹם חָלַק הַפְּתוּב כְּבוֹד לְבְכוֹר, לְפִי שֶׁהִיָּה קִהַת טוֹעֵן הָאָרוֹן שֶׁשָׁם הַתּוֹרָה הַקְּדִימוֹ הַפְּתוּב לְגִרְשׁוֹן, שֶׁבְתַחֲלָה אָמַר (במדבר ד, ב): נִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי גִרְשׁוֹן וְגו', הוּא: יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים, מְבָכוֹר שְׁעֵצָא רֹאשׁוֹן, וְאִין פְּנִינִים אֶלָּא תַחֲלָה, כְּמָה דְתִימָא (רות ד, ז): וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל.

דף מקורות